

CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH - NHÀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ VĨ ĐẠI CỦA CÁCH MẠNG VIỆT NAM

ĐINH THỊ THÚY HẢI (*)

Tóm tắt: Trong quá trình lãnh đạo, chỉ đạo và trực tiếp giảng dạy lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên, Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng nhất, vĩ đại nhất về một người thầy mẫu mực, suốt đời vì nước, vì dân. Bài viết làm rõ hơn về phẩm chất, phong cách, tấm gương người thầy vĩ đại trong lĩnh vực giáo dục lý luận chính trị của Người, để mỗi cán bộ, đảng viên, đặc biệt là những người làm công tác giáo dục lý luận chính trị tiếp tục học tập, phấn đấu noi theo.

Từ khóa: Cách mạng Việt Nam; Chủ tịch Hồ Chí Minh; giáo dục lý luận chính trị; người thầy.

Abstract: During the process of leading, directing and directly teaching political theory to cadres and party members, President Ho Chi Minh was the brightest and greatest example of an exemplary teacher, serving the people and country for all of his life. This paper clarifies the qualities, style, and example of the great teacher in the field of political theoretical education, so that each cadre and party member, especially those working in the education of theoretical policies will continue studying and striving to follow.

Keywords: Vietnamese revolution; President Ho Chi Minh; education of political theory; teacher.

Ngày nhận bài: 15/4/2024

Ngày biên tập: 26/6/2024

Ngày duyệt đăng: 24/7/2024

1. Chủ tịch Hồ Chí Minh - tấm gương người thầy vĩ đại về giáo dục lý luận chính trị

Thứ nhất, từ người thanh niên yêu nước đến người thầy giáo dục lý luận chính trị đầu tiên của cách mạng Việt Nam.

Ngày 05/6/1911, tại bến cảng Nhà Rồng, người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành đã ra đi tìm đường cứu nước. Từ năm 1911 đến năm 1920, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh đã tìm tòi, nghiên cứu, học tập lý luận, tham gia đấu tranh chính trị; tham gia Đảng Xã hội Pháp, hòa mình vào giai cấp công nhân và trí thức cách mạng Pháp, gắn bó với những đồng bào yêu nước của mình trên đất Pháp. Quá trình đó đã giúp Nguyễn Tất Thành - Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh trở thành một trong những nhà hoạt động chính trị đi nhiều nhất, có vốn hiểu biết phong phú nhất về thực tế các nước thuộc địa cũng như các nước tư bản đế quốc của đầu thế kỷ XX.

(*) Trường Đào tạo cán bộ Lê Hồng Phong, thành phố Hà Nội

Tháng 7/1920, lần đầu tiên lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đọc bản “Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa” của V.I.Lênin. Người đón nhận những tư tưởng cách mạng của V.I.Lênin với niềm phấn khởi và tin tưởng của một người chiến sĩ cách mạng sau nhiều năm nghiên cứu lý luận, khảo sát thực tiễn. Người bày tỏ cảm xúc: “Luận cương của Lênin làm cho tôi rất cảm động, phấn khởi, sáng tỏ, tin tưởng biết bao! Tôi vui mừng đến phát khóc lên. Ngồi một mình trong buồng mà tôi nói to lên như đang nói trước quần chúng đông đảo: “Hỡi đồng bào bị đọa đày đau khổ! Đây là cái cần thiết cho chúng ta, đây là con đường giải phóng chúng ta”⁽¹⁾. Từ đây, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã tìm thấy lý luận cách mạng chân chính đủ sức soi đường, dẫn lối cho cách mạng Việt Nam. Do đó, Người xác định để tiến hành cách mạng giải phóng dân tộc, đòi hỏi phải truyền bá lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin vào phong trào công nhân, phong trào yêu nước cũng như quần chúng nhân dân trong nước. Phát biểu tại Đại hội toàn

quốc lần thứ XVIII Đảng Xã hội Pháp, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã nhấn mạnh: “Đảng phải tuyên truyền chủ nghĩa xã hội trong tất cả các nước thuộc địa”⁽²⁾.

Thứ hai, Nguyễn Ái Quốc - người thầy giáo dục lý luận chính trị trực tiếp đào tạo nên thế hệ cán bộ nòng cốt đầu tiên cho cách mạng Việt Nam.

Qua thời gian được đào tạo, bồi dưỡng ngắn hạn tại Trường Đại học Phương Đông (từ năm 1923 đến năm 1924), lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh hiểu rõ hơn tầm quan trọng đặc biệt của lý luận chính trị (LLCT) và những nội dung chủ yếu trong giáo dục LLCT. Người nêu rõ: “Trường đã huấn luyện cho các chiến sĩ tiên phong tương lai ấy nguyên lý đấu tranh giai cấp, nguyên lý mà một mặt các cuộc đấu tranh chủng tộc và mặt khác các tập tục của chế độ gia trưởng đã làm lẫn lộn trong đầu óc họ”⁽³⁾. Với nhận thức đó, vào năm 1924 tại Quảng Châu (Trung Quốc), Người đã mở lớp huấn luyện LLCT cho những người yêu nước của Việt Nam. Tại đây, Người trực tiếp biên soạn tài liệu, bài giảng, mở lớp, trực tiếp huấn luyện LLCT, tích cực truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin vào Việt Nam nhằm nâng cao nhận thức của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, làm cho hệ tư tưởng Mác - Lênin chiếm vai trò chủ đạo trong đời sống xã hội; đồng thời, làm chuyển biến mạnh mẽ phong trào yêu nước, dẫn đứng vững trên lập trường của giai cấp công nhân.

Những bài nói, bài viết của Người trong thời gian huấn luyện ở Quảng Châu đã được tập hợp thành tác phẩm Đường Kách mệnh - tác phẩm LLCT đầu tiên của cách mạng Việt Nam. Ngay trang bìa của cuốn sách, Người đã trích câu của V.I.Lênin trong tác phẩm “Làm gì” như một lời tựa: “Không có lý luận cách mệnh, thì không có cách mệnh vận động... Chỉ có theo lý luận cách mệnh tiên phong, Đảng cách mệnh mới làm nổi trách nhiệm cách mệnh tiên phong”⁽⁴⁾. Quan điểm đó làm sáng tỏ nhận thức về sự cần thiết, vai trò to lớn của LLCT, rằng cần có lý luận cho những người cầm lái con thuyền cách mạng, cần có lý luận cho tất cả các chiến sĩ cách mạng và cần trang bị lý luận cho Nhân dân để Nhân dân phải biết vì sao nổi dậy và nổi dậy bằng cách nào. Người khẳng định: “Đảng có vững cách mệnh mới

thành công, cũng như người cầm lái có vững thuyền mới chạy, Đảng muốn vững thì phải có chủ nghĩa làm cốt, trong Đảng ai cũng phải hiểu, ai cũng phải theo chủ nghĩa ấy. Đảng mà không có chủ nghĩa như người không có trí khôn, tàu không có bàn chỉ nam”⁽⁵⁾.

Thứ ba, Người thầy luôn kiên trì, tâm huyết với sự nghiệp giáo dục lý luận chính trị của Đảng.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn khẳng định: “Huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng”⁽⁶⁾. Trong quá trình trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo cách mạng, Người luôn quan tâm, chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng, giáo dục LLCT cho cán bộ, đảng viên; trực tiếp tham gia giảng dạy LLCT ở nhiều nơi, mở nhiều lớp để giáo dục LLCT cho cán bộ, đảng viên... Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại một hệ thống quan điểm hết sức sâu sắc về quan niệm, vị trí, vai trò, mục đích của công tác giáo dục LLCT đến nội dung, nguyên tắc, phương châm, cách thức tổ chức và các điều kiện đảm bảo cho công tác giáo dục LLCT. Tư tưởng của Người là cơ sở nền tảng lý luận dẫn lối, soi đường cho sự nghiệp giáo dục LLCT của Đảng ta trước đây cũng như giai đoạn hiện nay.

Thứ tư, Người thầy giáo dục lý luận chính trị luôn trung thành và vận dụng sáng tạo lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đặt niềm tin trọn vẹn với chủ nghĩa Mác - Lênin và truyền tâm huyết của mình về chủ nghĩa ấy đến đội ngũ cán bộ, đảng viên qua những bài giảng, những lời huấn thị. Người nhấn mạnh: “Chủ nghĩa Mác - Lênin đúng là vì nó được chứng minh là đúng trong thực hành cách mạng giai cấp và cách mạng dân tộc”⁽⁷⁾. Trong giảng dạy LLCT, không xa rời bản chất cũng như những nguyên lý căn bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, theo Người: “Học tập chủ nghĩa Mác - Lênin là học tập cái tinh thần xử trí mọi việc, đối với mọi người và đối với bản thân mình; là học tập những chân lý phổ biến của chủ nghĩa Mác - Lênin để áp dụng một cách sáng tạo vào hoàn cảnh thực tế của nước ta”⁽⁸⁾. Trong giáo dục LLCT, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn hướng người học đến việc đẩy lùi các khuynh hướng cải lương và dân tộc hẹp hòi của các đảng phái

tư sản và tiểu tư sản, đấu tranh chống lại các chiều hướng “tả khuynh”, “hữu khuynh” trong phong trào công sản quốc tế, góp phần quan trọng làm cho chủ nghĩa Mác - Lênin giữ vị trí chủ đạo trong phong trào cách mạng. Người chỉ rõ: “Cần phải tăng cường giáo dục theo tinh thần chủ nghĩa Mác - Lênin và đấu tranh chống những khuynh hướng cơ hội chủ nghĩa như chủ nghĩa dân tộc tư sản, chủ nghĩa sô vanh, chủ nghĩa giáo điều và chủ nghĩa xét lại, đặc biệt là chủ nghĩa xét lại”⁽⁹⁾.

2. Học tập và làm theo tấm gương Hồ Chí Minh - người thầy giáo dục lý luận chính trị vĩ đại

Hiện nay, một bộ phận giảng viên LLCT vẫn còn nhiều hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục LLCT của Đảng ta trong giai đoạn mới. Cụ thể, năng lực nghiên cứu, vận dụng lý luận vào thực tiễn của một số giảng viên chưa cao; một số ít giảng viên chưa tích cực học tập, nghiên cứu lý luận, đúc rút kinh nghiệm, tổng kết thực tiễn, vì thế không nắm bắt được sự phát triển của thực tiễn; năng lực tuyên truyền, định hướng dư luận xã hội, đấu tranh, phản bác những quan điểm sai trái, thù địch của một bộ phận giảng viên còn hạn chế. Để nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên LLCT, cần tiếp tục nghiên cứu, vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về giảng viên LLCT, nhất là học tập và làm theo tấm gương nhà giáo dục LLCT vĩ đại Hồ Chí Minh. Trong đó, cần tập trung thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, thường xuyên rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Người thầy giáo tốt - thầy giáo xứng đáng là thầy giáo - là người vẻ vang nhất. Dù là tên tuổi không đăng trên báo, không được thưởng huân chương, song những người thầy giáo tốt là những anh hùng vô danh”⁽¹⁰⁾. Trên cơ sở đó, giảng viên LLCT cần nhận thức sâu sắc hơn nữa vai trò, vị trí, trách nhiệm của bản thân đối với sự nghiệp giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Từ đó, không ngừng trau dồi và nâng cao phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ được giao. Mỗi giảng viên LLCT phải tích cực rèn luyện bản lĩnh chính trị vững vàng, không dao động trước mọi tình huống, khó khăn, thử

thách; có tinh thần yêu nước nồng nàn, tinh thần tự tôn dân tộc; có ý chí quyết tâm và khát vọng xây dựng quê hương, đất nước phồn vinh hạnh phúc; luôn đặt lợi ích của Đảng, Nhân dân, tập thể lên trên lợi ích của bản thân; chấp hành nghiêm chỉnh các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; tích cực tuyên truyền, vận động mọi người cùng tham gia vào các hoạt động của đoàn thể, chính trị, xã hội.

Hai là, ra sức tu dưỡng đạo đức cách mạng, nêu cao ý thức trách nhiệm, giữ gìn danh dự, lương tâm nhà giáo.

Mỗi giảng viên tùy theo vị trí, chức trách, nhiệm vụ của mình phải tỏ rõ tính cần mẫn, tận tâm, hăng hái trong mọi công việc, kiên trì thực hiện cho được kế hoạch công tác, không vì khó khăn mà nản chí, lùi bước; luôn tích cực ham học hỏi, cầu tiến bộ, không tham địa vị, tiền tài; luôn chính trực, công tâm, trung thực trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học, đánh giá đúng thực chất năng lực của người học; thực hành tiết kiệm, chống bệnh thành tích, chống tham nhũng, lãng phí; luôn ngay thẳng trong mọi công việc, có bản lĩnh đấu tranh bảo vệ cái đúng, cái đẹp, phê phán cái sai, cái xấu.

Nói phải đi đôi với làm, nêu gương về thực hành đạo đức để làm tấm gương sáng cho người học. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Muốn cho học sinh có đức thì giáo viên phải có đức. Ví như bảo học trò phải dậy sớm mà giáo viên thì trưa mới dậy. Cho nên thầy giáo, cô giáo phải gương mẫu”⁽¹¹⁾. Theo đó, mỗi người giảng viên phải thường xuyên thực hiện tốt tự phê bình và phê bình, phải soi xét lại mình, lắng nghe ý kiến đồng chí, đồng nghiệp, học trò và mọi người để tự đánh giá bản thân một cách khách quan, nghiêm khắc; có thái độ cầu thị tiếp thu ý kiến phê bình của người khác, nghiêm túc khắc phục, sửa chữa nếu có sai lầm, khuyết điểm; khắc phục chủ nghĩa cá nhân, tư tưởng cơ hội, thực dụng và mọi biểu hiện suy thoái về đạo đức, lối sống; đẩy mạnh học tập và làm theo theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; nêu cao ý thức tổ chức kỷ luật, chấp hành nghiêm sự điều động, phân công của tổ chức; có lối sống hoà nhập với cộng đồng, phù hợp với bản sắc dân tộc và thích ứng với sự tiến bộ của xã hội; biết ủng hộ, khuyến khích

lối sống văn minh, tiến bộ và phê phán những biểu hiện của lối sống lạc hậu, ích kỷ.

Ba là, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, rèn luyện phương pháp tác phong sư phạm.

Giảng viên phải có kiến thức toàn diện, mang tính hệ thống bao gồm kiến thức chung, kiến thức chuyên ngành, hệ thống kỹ năng sư phạm; chú trọng nâng cao trình độ tin học, ngoại ngữ; tích cực đổi mới phương pháp giáo dục LLCT theo hướng khoa học, sáng tạo, hiện đại, gắn lý luận với thực tiễn nhằm nâng cao tính khoa học, tính Đảng, tính định hướng, tính chiến đấu trong mỗi bài giảng; chủ động, sáng tạo, không ngừng áp dụng các phương pháp giảng dạy tích cực; đồng thời cập nhật kịp thời những vấn đề thực tiễn đang đặt ra vào bài giảng để tăng tính chủ động, tích cực và ứng dụng cho học viên; thường xuyên cập nhật tri thức mới, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước để có tầm hiểu biết rộng, có thể luận giải những vấn đề lý luận và thực tiễn đặt ra; tích cực tham gia nghiên cứu khoa học, qua đó thúc đẩy sự say mê nghề nghiệp, làm chủ được tri thức, biết vận dụng tri thức vào bài giảng cũng như thực tiễn cuộc sống.

Bốn là, phát huy vai trò của giảng viên lý luận chính trị trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Hiện nay, các thế lực thù địch, phản động, phần tử cơ hội chính trị vẫn luôn tìm mọi cách thức, thủ đoạn chống phá nền tảng tư tưởng của Đảng ta. Vì vậy, công tác đấu tranh chống các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng là một nhiệm vụ rất quan trọng trong giai đoạn hiện nay. Giảng viên LLCT là những chiến sĩ tiên phong trên mặt trận văn hoá tư tưởng, đấu tranh chống các quan điểm sai trái, góp phần tích cực bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Theo đó, cần nghiên cứu, tìm hiểu và làm rõ những luận điệu sai trái, xuyên tạc mà các thế lực thù địch vin vào, lợi dụng để tuyên truyền, chống phá. Cần phải phân biệt rõ được thật - giả, đúng - sai, có lý luận sắc bén, có tinh thần đấu tranh kiên quyết. Mỗi giảng viên LLCT phải phấn đấu trở thành những chuyên gia, nhà lý luận giỏi về tư tưởng chính trị, những cây bút sắc bén,

am hiểu về thực tiễn. Phải làm cho nền tảng tư tưởng của Đảng lan tỏa, thấm sâu vào cán bộ, đảng viên và Nhân dân.

Trong các bài giảng, thảo luận, giảng viên LLCT cần trang bị, hướng dẫn, cung cấp kiến thức, kỹ năng, phương pháp cho học viên để có thể tham gia đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng một cách hiệu quả; khẳng định những nỗ lực của cả hệ thống chính trị và Nhân dân ta đã đạt được trong công cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước trước đây, công cuộc đổi mới hiện nay; đồng thời lên án những hoạt động chống phá của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam; phê phán biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên. Giảng viên LLCT tham gia bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng bằng nhiều cách thức khác nhau như thực hiện các đề tài nghiên cứu, các bài viết đăng tải trên tạp chí, bài viết hội thảo, cổng thông tin điện tử... tham gia các diễn đàn trên mạng xã hội để vạch trần những chiêu trò, âm mưu thâm độc, xảo trá của các thế lực thù địch; bảo vệ tính khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Có thể khẳng định, những thành tựu của công tác giáo dục LLCT, sự trưởng thành, tiến bộ của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong tiến trình lịch sử cách mạng Việt Nam ngày hôm nay là nhờ có công lao to lớn của Chủ tịch Hồ Chí Minh - nhà giáo dục LLCT vĩ đại. Tấm gương sáng, mẫu mực, tiêu biểu của Người là động lực thôi thúc đội ngũ giảng viên LLCT hôm nay và mai sau tiếp tục phấn đấu, học tập, noi theo./.

Ghi chú:

- (1), (11) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 12, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.562, tr.270.
- (4), (5) Sđd, tập 2, tr.279, tr.289.
- (2), (3), Sđd, tập 1, tr.35, tr.324.
- (6) Sđd, tập 5, tr.309.
- (7) Sđd, tập 7, tr.128.
- (8), (9), Sđd, tập 11, tr.611, tr.189.
- (10) Sđd, tập 14, tr.402-403.